SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 15. septembra 2011 *

V združenih zadevah C-483/09 in C-1/10,

katerih predmet sta predloga za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 35 EU, ki ju je vložilo Audiencia Provincial de Tarragona (Španija) z odločbama z dne 15. septembra 2009, ki je bila spremenjena z odločbo z dne 8. oktobra 2009, in z dne 18. decembra 2009, ki sta prispeli na Sodišče 30. novembra 2009 in 4. januarja 2010, v kazenskem postopku proti

Magattu Gueyu (C-483/09)

ob udeležbi

X

in

Valentínu Salmerónu Sánchezu (C-1/10)

* Jezik postopka: španščina.

ob udeležbi

Y,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi J.-C. Bonichot, predsednik senata, K. Schiemann, L. Bay Larsen (poročevalec), sodnika, A. Prechal, sodnica, in E. Jarašiūnas, sodnik,

generalna pravobranilka: J. Kokott,
sodna tajnica: M. Ferreira, glavna administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 3. marca 2011,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za špansko vlado N. Díaz Abad, zastopnica,

– za nemško vlado T. Henze, J. Möller in S. Unzeitig, zastopniki,

– za italijansko vlado G. Palmieri, zastopnica, skupaj s P. Gentilijem in L. Ventrellom, avvocati dello Stato,

– za nizozemsko vlado C. Wissels in M. de Ree, zastopnici,

– za avstrijsko vlado E. Riedl, zastopnik,

– za poljsko vlado M. Szpunar, zastopnik,

– za švedsko vlado C. Meyer-Seitz in S. Johannesson, zastopnici,

– za vlado Združenega kraljestva H. Walker in J. Stratford, zastopnici,

– za Evropsko komisijo R. Troosters in S. Pardo Quintillán, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 12. maja 2011

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predloga za sprejetje predhodne odločbe se nanašata na razlago členov 2, 8 in 10 Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ z dne 15. marca 2001 o položaju žrtev v kazenskem postopku (UL L 82, str. 1, v nadaljevanju: Okvirni sklep).

2 Predloga sta bila vložena v okviru kazenskih postopkov proti M. Gueyu in V. Salmerónu Sánchezu zaradi kršitve prepovedi, ki jima je bila izrečena kot stranska kazen, to je prepovedi približevanja njunima ženskima žrtvama zaradi nasilnega ravnanja v družini, zaradi katerega sta jima bili poleg tega izrečeni glavni kazni.

Pravni okvir

Ureditev Unije

3 Okvirni sklep je bil sprejet zlasti na podlagi člena 31(1) EU, ki v točki (c) določa, da skupni ukrepi na področju pravosodnega sodelovanja v kazenskih zadevah med drugim vključujejo zagotavljanje skladnosti predpisov, ki se uporabljajo v državah članicah, kolikor je to potrebno za izboljšanje takšnega sodelovanja.

4 Iz uvodne izjave 3 Okvirnega sklepa izhaja, da je Evropski svet v Tampereju (Finska) na zasedanju 15. in 16. oktobra 1999 določil, da je treba sestaviti minimalne standarde o zaščiti žrtev kaznivih dejanj, predvsem o dostopu žrtev kaznivih dejanj do sodišča in o njihovi pravici do odškodnine za povzročeno škodo.

5 V uvodni izjavi 4, 8 in 9 Okvirnega sklepa je navedeno:

„(4) Države članice bi morale svoje zakone in druge predpise približati v taki meri, kot je potrebna za doseganje cilja zagotavljanja visoke ravni zaščite žrtvam kaznivih dejanj, ne glede na to, v kateri državi članici se nahajajo.

[…]

(8) Predpise in prakso v zvezi s položajem in glavnimi pravicami žrtev je treba približati s posebnim upoštevanjem pravice do osebnega dostojanstva, pravice do posredovanja in prejemanja informacij, pravice, da razumejo in da se jih razume, pravice do zaščite na različnih stopnjah postopka […]

(9) Vendar pa določbe tega okvirnega sklepa ne nalagajo državam članicam obveznosti zagotavljanja obravnave žrtev na enak način, kot so ga deležne stranke v postopku."

6 Člen 1 Okvirnega sklepa določa, da v njem:

„a) ‚žrtev' pomeni fizično osebo, ki je utrpela škodo, vključno s telesno ali duševno poškodbo, čustvenim trpljenjem ali ekonomsko izgubo, ki so jo neposredno povzročila dejanja ali opustitve, ki kršijo kazensko zakonodajo države članice;

[…]

c) ‚kazenski postopek' se razume skladno z nacionalno zakonodajo, ki se uporabi;

[…]

e) ‚poravnavanje v kazenskih zadevah' se razume kot iskanje rešitve skozi postopek pogajanja med žrtvijo in storilcem kaznivega dejanja, ki ga vodi pristojna oseba pred ali med kazenskim postopkom."

7 Člen 2 Okvirnega sklepa z naslovom „Spoštovanje in priznavanje" v odstavku 1 določa:

„Vsaka država članica zagotovi, da imajo žrtve resnično in primerno vlogo v njenem kazenskopravnem sistemu. Še naprej si mora prizadevati po svojih najboljših močeh, da zagotovi obravnavo žrtev z ustreznim spoštovanjem posameznikovega osebnega dostojanstva med postopkom in priznava pravice in pravne interese žrtev s posebnim ozirom na kazenski postopek."

8 Člen 3 Okvirnega sklepa z naslovom „Zaslišanja in predložitev dokazov" v prvem odstavku določa, da „[v]saka država članica varuje možnost, da se zasliši žrtve med postopkom in da predložijo dokaze".

9 Člen 8 Okvirnega sklepa z naslovom „Pravica do zaščite“ določa:

„1. Vsaka država članica zagotovi primerno raven zaščite za žrtve, in če je potrebno, njihovih družin […], predvsem v zvezi z njihovo varnostjo in zaščito njihove zasebnosti, če pristojni organi sodijo, da obstaja resno tveganje povračilnih ukrepov ali trdni dokazi o resni nameri poseganja v njihovo zasebnost.

2. V ta namen in brez vpliva na odstavek 4 vsaka država članica jamči, da je po potrebi možno sprejeti kot del sodnega postopka primerne ukrepe za zaščito zasebnosti in fotografske podobe žrtev in njihovih družin ali oseb v podobnem položaju.

3. Vsaka država članica nadalje zagotovi, da se je možno izogniti stiku med žrtvami in storilci kaznivega dejanja znotraj prostorov sodišča, razen če kazenski postopek zahteva tak stik. Kjer to ustreza temu namenu, vsaka država članica postopoma zagotovi, da imajo prostori na sodišču posebne čakalnice za žrtve.

4. Vsaka država članica zagotovi, da so tam, kjer je potrebno zaščititi žrtve – predvsem tiste najbolj ranljive – pred posledicami pričanja na javni obravnavi, žrtve s sklepom sodišča lahko upravičene do pričanja na način, ki omogoča doseganje tega cilja s pomočjo sredstva, ki ustreza njenim osnovnim pravnim načelom.“

10 Končno, v skladu s členom 10(1) Okvirnega sklepa si „[v]saka država članica […] prizadeva za pospeševanje poravnavanja v kazenskih zadevah za kazniva dejanja, ki jih šteje za primern[a] za to vrsto ukrepa."

Nacionalna ureditev

11 Kazenski zakonik (Código Penal) v različici iz ustavnega zakona 15/2003 o spremembi ustavnega zakona 10/1995 (Ley Orgánica 15/2003 por la que se modifica la Ley Orgánica 10/1995) z dne 25. novembra 2003 (BOE št. 283 z dne 26. novembra 2003, str. 41842, v nadaljevanju: kazenski zakonik) vsebuje člen 48, ki v odstavku 2 določa posledice stranske kazni prepovedi storilcu približevanja svoji žrtvi.

12 V členu 57 kazenskega zakonika so pojasnjeni primeri in pogoji, pod katerimi se lahko izreče (odstavek 1) ali se mora izreči (odstavek 2) ena ali več prepovedi, določenih v navedenem členu 48:

„1. Sodniki ali sodišča lahko za kazniva dejanja umora, splava, poškodbe, odvzema prostosti, mučenja, zoper moralno integriteto, spolno svobodo, zasebnost, pravico do osebne podobe in nedotakljivost stanovanja […] ob upoštevanju resnosti dejanj ali nevarnosti storilca v svojih odločbah določijo eno ali več prepovedi iz člena 48 […]

[…]

2. V zvezi s kaznivimi dejanji iz prvega pododstavka odstavka 1, storjenimi proti sedanjemu ali nekdanjemu zakoncu v podobnem čustvenem razmerju z obsojencem, tudi brez skupnega bivanja […], se vsekakor uporabi kazen, določena v členu 48(2), [in sicer prepoved približevanja žrtvi], katere trajanje ne sme biti daljše od deset let v primeru hujših kaznivih dejanj in pet let za manj huda kazniva dejanja […]“

13 Iz predložitvene odločbe je razvidno, da se ta kazen prepovedi približevanja uporabi za obdobje, ki je najmanj za eno leto daljše od trajanja izrečene zaporne kazni, ali za obdobje od šestih mesecev do enega leta, če je bila izrečena drugačna kazen.

14 Najkrajše šestmesečno trajanje je v določenih okoliščinah na podlagi člena 40(3) kazenskega zakonika v povezavi s členom 33(6) mogoče znižati na en mesec.

15 Člen 468(2) kazenskega zakonika v različici po spremembi z ustavnim zakonom 1/2004 o ukrepih za popolno zaščito pred nasiljem nad ženskami (Ley Orgánica 1/2004 de Medidas de Protección Integral contra la Violencia de Género) z dne 28. decembra 2004 (BOE št. 313 z dne 29. decembra 2004, str. 42166, v nadaljevanju: ustavni zakon 1/2004) določa kazen zapora od šestih mesecev do enega leta za vse osebe, ki ne spoštujejo kazni, določenih v členu 48 kazenskega zakonika, ki so izrečene za kazniva dejanja, pri katerih je žrtev ena od oseb, omenjenih v členu 173(2) kazenskega zakonika. V zadnjenavedeni določbi se omenja predvsem zakonec ali oseba s podobnimi čustvenimi vezmi, tudi če ni skupnega bivanja.

16 Ustavni zakon 6/1985 o sodstvu (Ley Orgánica 6/1985 del Poder Judicial) v svoji različici po spremembi z ustavnim zakonom 1/2004 (v nadaljevanju: ustavni zakon 6/1985) v členu 82(1) določa, da so Audiencias Provinciales pristojna v kazenskih zadevah zlasti za odločanje o „pritožbah, določenih z zakonom, zoper odločbe, ki jih v kazenskih zadevah izdajo Juzgados de Violencia sobre la Mujer [sodniki, pristojni za nasilje nad ženskami] province".

17 V členu 87b(5) ustavnega zakona 6/1985, ki je bil vstavljen z ustavnim zakonom 1/2004, je prepovedano poravnavanje za kazniva dejanja družinskega nasilja.

18 V skladu s členom 792(3) zakona o kazenskem postopku (Ley de Enjuiciamiento Criminal) ni nobeno redno pravno sredstvo dopustno zoper odločbe, kot sta tisti, o katerih bo moralo v pritožbi odločiti predložitveno sodišče v zadevah, ki ju obravnava.

Postopka v glavni stvari in vprašanja za prehodno odločanje

19 M. Gueye in V. Salmerón Sánchez sta bila s sodbo, ki jo je leta 2008 izdalo Juzgado de lo Penal nº 23 de Barcelona (kazenski senat št. 23 sodišča prve stopnje v Barceloni), in s sodbo, ki jo je leta 2006 izdalo Juzgado de Instrucción nº 7 de Violencia sobre la Mujer de El Vendrell (kazensko sodišče prve stopnje št. 7 v El Vendrellu, senat, specializiran za kazniva dejanja nasilja nad ženskami), obsojena za grdo ravnanje v družini, med drugim na stransko kazen prepovedi približevanja svojima žrtvama na manj kot 1000 metrov oziroma 500 metrov ali navezovanja stikov z njima 17 mesecev v prvem in 16 mesecev v drugem primeru.

20 Čeprav sta obsojenca vedela za te prepovedi, naložene na podlagi člena 57(2) kazenskega zakonika, sta kmalu po izreku teh stranskih kazni na prošnjo žrtev začela spet živeti z njima. Skupno bivanje je trajalo do aretacije M. Gueya 3. februarja 2009 in V. Salmeróna Sáncheza 5. decembra 2007.

21 Juzgado de lo Penal nº 1 de Tarragona (kazenski senat št. 1 sodišča prve stopnje v Tarragoni) je ob uporabi člena 468(2) kazenskega zakonika s sodbama, izdanima 11. februarja 2009 in 27. marca 2008, obsodilo M. Gueya in V. Salmeróna Sáncheza zaradi nespoštovanja stranske kazni prepovedi približevanja žrtvama.

22 Predložitveno sodišče je v okviru pritožb zoper navedeni sodbi zaslišalo osebi, ki sta z M. Gueyom in V. Salmerónom Sánchezom več let pred izrekom kazni in tudi ob njuni aretaciji živeli v življenjski skupnosti.

23 Zadevni osebi sta ob pričanju navedli, da sta se sami zavestno in prostovoljno odločili za ponovno skupno življenje z obsojencema, čeprav sta bila kazenskopravno kaznovana zaradi predhodnega napada nanju.

24 Navedli sta, da se je njuno skupno življenje z M. Gueyom in V. Salmerónom Sánchezom več mesecev odvijalo normalno, vse do njune aretacije.

25 Namen pritožb obsojencev, vloženih pri predložitvenem sodišču zoper sodbi, ki ju je izdalo Juzgado de lo Penal nº 1 de Tarragona, je ugotoviti, da ponovni začetek skupnega življenja, za katero sta se svobodno odločili njuni partnerici, ni del kaznivega dejanja nespoštovanja stranske kazni prepovedi približevanja.

26 Predložitveno sodišče šteje, da je morebitna potrditev kazni, ki sta bili izrečeni na prvi stopnji, odvisna od tega, ali je obvezno sprejetje ukrepov prepovedi približevanja v primeru kaznivih dejanj družinskega nasilja, celo če žrtve nasprotujejo tem ukrepom, v skladu z Okvirnim sklepom.

27 Predložitveno sodišče meni, da se ne zdi sporno, da se lahko taki ukrepi prepovedi približevanja v nekaterih okoliščinah naložijo celo proti volji žrtev. Vendar meni, da raven ustrezne zaščite, ki jo je treba dejansko dati žrtvam kaznivih dejanj družinskega nasilja, zlasti pri manjših kršitvah, ne more pripeljati do tega, da se brez izjem naloži ukrep prepovedi približevanja, ne da bi se prej presodile okoliščine vsakega posameznega primera.

28 V teh okoliščinah je Audiencia Provincial de Tarragona prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja, katerih besedilo je v zadevah C-483/09 in C-1/10 enako:

„1. Ali je treba pravico žrtve, da se jo razume, iz uvodne izjave 8 Okvirnega sklepa razlagati tako, da gre za pozitivno obveznost državnih oblasti, ki so zadolžene za pregon in kaznovanje kaznivih dejanj, omogočiti žrtvi, da izrazi svoje mnenje, svoje razmišljanje in stališče o neposrednih učinkih, ki jih lahko ima na njeno

življenje naložitev kazni storilcu nasilja, s katerim je imela družinski ali zelo čustven odnos?

2. Ali je treba člen 2 Okvirnega sklepa […] razlagati tako, da obveznost držav [članic], da priznajo pravice in pravne interese žrtve, nalaga upoštevanje njenega mnenja, kadar lahko kazenske posledice postopka bistveno in neposredno ogrozijo njeno pravico do svobodnega razvoja osebnosti in zasebnega in družinskega življenja?

3. Ali je treba člen 2 Okvirnega sklepa […] razlagati tako, da državne oblasti ne morejo zavrniti upoštevanja svobodne volje žrtve, če ta nasprotuje naložitvi ali ohranitvi ukrepa prepovedi približevanja, če je napadalec družinski član, če ne obstaja objektivna ponovitvena nevarnost in če se ugotovi raven osebne, družbene, kulturne in čustvene sposobnosti, ki izključuje možnost podreditve storilcu nasilja, ali pa je treba, nasprotno, v vsakem primeru ohraniti pomen tega ukrepa glede na posebno vrsto kaznivih dejanj?

4. Ali je treba člen 8 Okvirnega sklepa […], ki določa, da države [članice] zagotovijo primerno raven zaščite za žrtve, razlagati tako, da omogoča splošno in obvezno naložitev ukrepov prepovedi približevanja ali stikov kot stranskih kazni v vseh okoliščinah, v katerih je oseba žrtev kaznivih dejanj družinskega nasilja, glede na posebno vrsto teh kaznivih dejanj, ali pa, nasprotno, navedeni člen 8 nalaga, da se opravi posamično tehtanje, ki omogoči, da se v vsakem primeru določi ustrezna raven varstva glede na nasprotujoče si interese?

5. Ali je treba člen 10 Okvirnega sklepa […] razlagati tako, da omogoča, da se na splošno izključi poravnavanje v kazenskih postopkih v zvezi s kaznivimi dejanji družinskega nasilja glede na posebno vrsto teh kaznivih dejanj, ali pa je treba, nasprotno, omogočiti poravnavanje tudi v teh vrstah postopkov, tako da se v vsakem primeru tehtajo nasprotujoči si interesi?“

29 Zadevi C-483/09 in C-1/10 sta bili s sklepom predsednika Sodišča z dne 24. septembra 2010 združeni za ustni postopek in izdajo sodbe.

Pristojnost Sodišča

30 Iz obvestila o začetku veljavnosti Amsterdamske pogodbe, objavljenega v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* z dne 1. maja 1999 (UL L 114, str. 56), je razvidno, da je Kraljevina Španija podala izjavo na podlagi člena 35(2) EU, s katero je priznala pristojnost Sodišča, da v skladu s členom 35(3)(a) EU odloča o vprašanjih za predhodno odločanje na predlog vseh sodišč te države članice, zoper odločitev katerih v skladu z nacionalnim pravom ni pravnega sredstva.

31 Ob uporabi člena 792(3) zakona o kazenskem postopku zoper odločbe, ki jih mora sprejeti predložitveno sodišče v postopkih v glavni stvari, v skladu z nacionalnim pravom ni pravnega sredstva.

32 V skladu s členom 10(1) Protokola št. 36 o prehodni ureditvi, ki je priložen PDEU, se pristojnosti Sodišča na podlagi naslova VI Pogodbe o EU v veljavni različici pred začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe, ne spremenijo v zvezi z akti, kot je Okvirni

sklep, ki je bil sprejet pred začetkom njene veljavnosti, tudi če so bile priznane na podlagi člena 35(2) EU.

33 Sodišče je v teh okoliščinah na podlagi člena 35(1) EU pristojno za sprejetje predhodne odločbe o vprašanjih predložitvenega sodišča za razlago Okvirnega sklepa.

Dopustnost vprašanj za predhodno odločanje

34 Španska in italijanska vlada trdita, primarno, da vprašanja za predhodno odločanje niso dopustna.

35 Španska vlada navaja, da v postopkih v glavni stvari ni sporen izrek kazni prepovedi približevanja na podlagi člena 57(2) kazenskega zakonika, in trdi, prvič, da se ne postavlja vprašanje, ali Okvirni sklep nasprotuje obveznemu sprejetju takega ukrepa. Če se ti postopki nanašajo na izrek kazni na podlagi člena 468(2) kazenskega zakonika v zvezi s kršitvijo ukrepa prepovedi približevanja, ki je bil predhodno naložen, so postavljena vprašanja za predhodno odločanje samo hipotetična.

36 Drugič, Španska vlada navaja, da če se predpostavi, da se navedena vprašanja nanašajo na člen 468(2) kazenskega zakonika, vprašanje, ki je bilo postavljeno v postopkih v glavni stvari, ne izhaja iz te določbe kot take, temveč iz njene razlage, ki jo je podal Sala de lo Penal del Tribunal Supremo (kazenski senat vrhovnega sodišča) „v neobveznem mnenju“ z dne 25. novembra 2008 in iz katerega izhaja, da „za uporabo

člena 468 kazenskega zakonika privolitev ženske ne izključuje kaznivosti“. Vprašanja za predhodno odločanje naj bi se tako dejansko nanašala na razlago nacionalnega prava, o katerem Sodišče ne odloča v okviru predloga za sprejetje predhodne odločbe.

37 Italijanska vlada poleg tega poudarja, da se nobena razlaga Okvirnega sklepa, ki bi vodila v njegovo nasprotovanje nacionalnemu pravu, ne bi rešila z njegovo razlago v skladu s cilji Okvirnega sklepa. Taka skladna razlaga bi lahko bila največ *contra legem*, česar pravo Unije ne dopušča. Tako bi bil vprašanjem za predhodno odločanje odvzet njihov namen in bi bila hipotetična.

38 V zvezi s tem je treba poudariti, da kot člen 234 ES tudi člen 35 EU pristojnost Sodišča v postopku predhodnega odločanja veže na pogoj, da nacionalno sodišče šteje, da je za izrek njegove sodbe potrebna odločitev o tem vprašanju, tako da je mogoče sodno prakso Sodišča, ki se nanaša na dopustnost predlogov za predhodno odločanje na podlagi člena 234 ES, načeloma prenesti na predloge za sprejetje predhodne odločbe, ki so predloženi Sodišču na podlagi člena 35 EU (glej v tem smislu sodbo z dne 16. junija 2005 v zadevi Pupino, C-105/03, ZOdl., str. I-5285, točka 29).

39 V okviru sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, ki ga določa člen 267 PDEU, lahko le nacionalno sodišče, ki odloča o sporu in ki mora prevzeti odgovornost za sodno odločitev, ob upoštevanju posebnosti zadeve presodi potrebo po izdaji predhodne odločbe, da bi lahko izdalo sodbo, in tudi ustreznost vprašanj, ki jih predloži Sodišču. Zato je Sodišče načeloma dolžno odločati, če se predložena vprašanja nanašajo na razlago prava Unije (glej zlasti sodbi z dne 15. decembra 1995

v zadevi Bosman, C-415/93, Recueil, str. I-4921, točka 59, in z dne 12. maja 2011 v zadevi Runevič-Vardyn in Wardyn, C-391/09, ZOdl., str. I-3787, točka 30).

40 Vendar Sodišče glede na nalogo, ki mu je naložena v členu 267 PDEU, ne more odločati o vprašanjih, ki jih postavi nacionalno sodišče v primerih, v katerih je popolnoma očitno, da razlaga določb prava Unije, po kateri sprašuje v teh vprašanjih, ni v nobeni zvezi z resničnostjo oziroma s predmetom postopka v glavni stvari, ali v katerih je problem hipotetičen (glej v tem smislu sodbo z dne 9. oktobra 2008 v zadevi Katz, C-404/07, ZOdl., str. 7607, točka 31 in navedena sodna praksa).

41 V teh okoliščinah se z vprašanji, ki jih je postavilo predložitveno sodišče, želi ugotoviti, ali je sama obvezna kazen prepovedi približevanja, izrečena kot stranska kazen, skladna z Okvirnim sklepom. To sodišče dejansko meni, da je treba v okviru kazenskih postopkov v zvezi z nespoštovanjem kazni prepovedi približevanja, ki so bile predhodno izrečene, preveriti, ali se s temi kaznimi, ki so obvezne in na katerih mora utemeljiti svoje obsodbe, ne krši Okvirni sklep. Glede na navedeno postavljena vprašanja niso hipotetična.

42 Poleg tega je treba navesti, da se Sodišče za odgovor na postavljena vprašanja opre na razlago zadevnih nacionalnih določb, ki jo je podalo predložitveno sodišče, ne da bi lahko dvomilo o njej ali preverilo njeno pravilnost.

43 Končno, španska vlada je v pisnih stališčih navedla, da razlaga člena 468(2) kazenskega zakonika, ki jo je podalo la Sala de lo Penal del Tribunal Supremo v mnenju z dne 25. novembra 2008, nacionalnim sodiščem načeloma ne odvzema možnosti, da z obrazložitvijo odstopijo od te razlage. Zato če bo Sodišče na postavljena vprašanja odgovorilo, da Okvirni sklep nasprotuje nacionalnemu ukrepu, kakršen je ta iz

postopka v glavni stvari, ni očitno, da v postopku v glavni stvari razlaga nacionalnega prava v skladu z Okvirnim sklepom v nasprotju s tem, kar trdi italijanska vlada, nujno ne bi bila mogoča.

44 V teh okoliščinah ni očitno, da razlaga Okvirnega sklepa, za katero je zaprosilo predložitveno sodišče, ni nikakor povezana z resničnostjo ali predmetom postopka v glavni stvari ali da je postavljeno vprašanje hipotetično.

45 Predloga za sprejetje predhodne odločbe sta zato dopustna.

Vprašanja za predhodno odločanje

Vprašanja od prvega do četrtega

46 Pred preučitvijo prvih štirih vprašanj je treba poudariti, da uvodna izjava 8 Okvirnega sklepa, ki je predmet prvega vprašanja, kot taka ni pravno zavezujoča (glej sodbo z dne 25. februarja 2010 v zadevi Müller Fleisch, C-562/08, ZOdl., str. I-1391, točka 40).

47 Poleg tega je treba poudariti, da je predložitveno sodišče formalno omejilo drugo in četrto vprašanje na razlago členov 2 in 8 Okvirnega sklepa. Vendar to Sodišča ne ovira, da mu sporoči vse vidike razlage prava Unije, tudi če se v tem primeru nanašajo na

drugo določbo Okvirnega sklepa, ki bi mu lahko koristili pri presoji predložene zadeve, in sicer ne glede na to, ali se je nanje sklicevalo v predstavitvi svojih vprašanj (glej v tem smislu sodbo z dne 5. maja 2011 v zadevi McCarthy, C-434/09, ZOdl., str. I-3375, točka 24).

48 V zvezi s tem je treba poudariti, da če so države članice dolžne na podlagi člena 2 Okvirnega sklepa priznati pravice in pravne interese žrtev, jim morajo ob uporabi člena 3, prvi odstavek, Okvirnega sklepa, ki ga je treba razlagati ob upoštevanju njegove uvodne izjave 8, zagotoviti možnost, da so med kazenskim postopkom zaslišane.

49 Zato je treba ugotoviti, da želi predložitveno sodišče s prvimi štirimi vprašanji, ki jih je treba obravnavati skupaj, v bistvu ugotoviti, ali je treba člene 2, 3 ali 8 Okvirnega sklepa razlagati tako, da nasprotujejo temu, da je obvezna kazen prepovedi približevanja v minimalnem trajanju, ki jo kot stransko kazen določa kazenska zakonodaja države članice, izrečena storilcem družinskega nasilja, celo če njihove žrtve uporabi te kazni nasprotujejo.

50 V zvezi s tem je treba navesti, da Okvirni sklep ne vsebuje nobene določbe o vrsti in višini kazni, ki jih morajo države članice določiti v svoji zakonodaji za sankcioniranje kaznivih dejanj.

51 Dodati je treba, da Okvirni sklep ne vsebuje nobene navedbe, da je imel zakonodajalec Unije v mejah pristojnosti in ciljev, ki jih določa Pogodba o EU, namen uskladiti ali vsaj približati zakonodaje držav članic glede vrste in višine kazenskih sankcij.

52 Kot izhaja iz uvodnih izjav 3 in 4, je cilj Okvirnega sklepa le v okviru kazenskega postopka, kot je opredeljen v njegovem členu 1(c), določiti minimalna pravila za zaščito žrtev kaznivih dejanj in jim ponuditi visoko raven varstva, zlasti glede njihovega dostopa do sodišča.

53 V uvodni izjavi 9 Okvirnega sklepa je poleg tega navedeno, da njegove določbe državam članicam ne nalagajo obveznosti zagotoviti enako obravnavo žrtev, kot so je deležne stranke v postopku.

54 Za Okvirni sklep je glede njegove zgradbe in vsebine značilno, da v členu 2 splošno razglaša glavne cilje, ki se nameravajo doseči z njim za zaščito žrtev, in v naslednjih členih natančno določa različne, predvsem postopkovne pravice, ki jih morajo uživati žrtve med kazenskim postopkom.

55 Določbe Okvirnega sklepa je treba razlagati tako, da so spoštovane temeljne pravice, med katerimi je treba omeniti zlasti pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja, kot je določena v členu 7 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (glej zlasti zgoraj navedeni sodbi Pupino, točka 59, in Katz, točka 48).

56 Cilj obveznosti iz člena 2(1) Okvirnega sklepa je zagotoviti, da se lahko žrtev dejansko ustrezno udeleži kazenskega postopka, kar ne pomeni, da obvezni ukrep prepovedi približevanja, kot je ta v postopku v glavni stvari, ne bi lahko bil izrečen proti njeni volji.

57 Čeprav člen 3 Okvirnega sklepa državam članicam nalaga, da žrtvam zagotovijo, da so med postopkom zaslišane in da lahko predložijo dokaze, nacionalnim organom pušča široko prosto presojo glede konkretnih podrobnosti uresničevanja teh ciljev (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Katz, točka 46).

58 Vendar te določbe vsekakor pomenijo, da lahko žrtev v kazenskem postopku poda izjavo in da je to izjavo mogoče upoštevati kot dokaz, sicer se členu 3(1) Okvirnega sklepa pretežno odvzame njegov polni učinek in se ne upoštevajo obveznosti, navedene v členu 2(1) tega sklepa (zgoraj navedena sodba Katz, točka 47).

59 Tako mora žrtvi za zagotovitev, da se lahko dejansko ustrezno udeleži kazenskega postopka, njena pravica biti zaslišana dajati poleg možnosti objektivno opisati potek dejanskega stanja možnost, da izrazi svoje mnenje.

60 Ta postopkovna pravica biti zaslišan na podlagi člena 3, prvi odstavek, Okvirnega sklepa ne daje žrtvam nobene pravice niti glede izbire vrste kazni, ki se na podlagi pravil nacionalnega kazenskega prava izrečejo storilcem, niti glede njihove višine.

61 V zvezi s tem je treba spomniti, da cilj kazenskopravnega varstva zoper družinsko nasilje, ki ga zagotavlja država članica pri izvajanju svoje kazenske pristojnosti, ni le v zaščiti interesov žrtve, kakor jih ta dojema, temveč tudi drugih splošnih interesov družbe.

62 Torej člen 3 Okvirnega sklepa ne nasprotuje temu, da nacionalni zakonodajalec določi, zlasti kadar je treba upoštevati druge interese kot interese žrtve, obvezne kazni v minimalnem trajanju.

63 Nazadnje iz člena 8(1) Okvirnega sklepa izhaja, da je njegov namen zagotoviti „primerno raven zaščite za žrtve“, predvsem v zvezi z njihovo varnostjo in zaščito njihove zasebnosti, če pristojni organi presodijo, da obstaja „resno tveganje povračilnih ukrepov ali trdni dokazi o resni nameri poseganja v njihovo zasebnost“.

64 Zato je cilj preventivnih in praktičnih zaščitnih ukrepov, kot so tisti iz navedenega člena 8, od (2) do (4), zagotoviti, da se lahko žrtev ustrezno udeleži kazenskega postopka, ne da bi bilo to sodelovanje ogroženo s tveganjem v zvezi z njihovo varnostjo in zaščito njihove zasebnosti.

65 Člen 8 Okvirnega sklepa ne vsebuje, prav tako ne člena 2 in 3, nobene obveznosti za države članice, da v nacionalni kazenski zakonodaji uvedejo določbe, ki bi dopuščale žrtvi, da vpliva na kazni, ki jih lahko izreče nacionalno sodišče storilcu kaznivega dejanja.

66 Namen zaščite iz navedenega člena 8 je „ustrezno“ zaščititi žrtev ali z njo povezano osebo pred storilcem kaznivega dejanja med kazenskim postopkom.

67 Nasprotno, člena 8 Okvirnega sklepa ni mogoče razumeti tako, da so države članice tudi dolžne zaščititi žrtve pred posrednimi učinki, ki bi jih pozneje povzročile kazni, ki jih je izreklo nacionalno sodišče storilcem kaznivih dejanj.

68 Člena 8 Okvirnega sklepa zato ni mogoče razlagati tako, da države članice omejuje pri izbiri kazenskih sankcij, ki jih določijo v notranjem pravnem redu.

69 Končno je treba ugotoviti, da obveznost izreči ukrep prepovedi približevanja v skladu z zadevnim materialnim pravom v postopku v glavni stvari kot taka ne spada na področje uporabe Okvirnega sklepa, zato je nikakor ni mogoče presojati ob upoštevanju določb Listine Evropske unije o temeljnih pravicah.

70 Glede na zgoraj navedeno je treba na prva štiri vprašanja odgovoriti, da je treba člene 2, 3 in 8 Okvirnega sklepa razlagati tako, da ne nasprotujejo temu, da je obvezna kazen prepovedi približevanja v minimalnem trajanju, ki jo kot stransko kazen določa kazenska zakonodaja države članice, izrečena storilcem družinskega nasilja, celo če njihove žrtve uporabi te kazni nasprotujejo.

Peto vprašanje

71 Predložitveno sodišče s petim vprašanjem v obeh zadevah v bistvu sprašuje, ali je treba člen 10 Okvirnega sklepa razlagati tako, da državam članicam dopušča, da glede na posebno vrsto kaznivih dejanj družinskega nasilja izključijo poravnavanje iz vseh kazenskih postopkov v zvezi s temi kaznivimi dejanji.

72 V zvezi s tem je treba ugotoviti, da poleg tega, da člen 34(2) EU nacionalnim organom prepušča izbiro oblike in metod za dosego ciljev okvirnih sklepov, člen 10(1)

Okvirnega sklepa državam članicam nalaga zgolj, da si prizadevajo za pospeševanje poravnavanja za kazniva dejanja, ki jih „štejejo za primerna“, tako da je izbira kaznivih dejanj, za katera je mogoč postopek poravnavanja, odvisna od presoje držav članic (glej sodbo z dne 21. oktobra 2010 v zadevi Eredics in Sápi, C-205/09, ZOdl., str. I-10231, točka 37).

73 Zato člen 10(1) Okvirnega sklepa državam članicam dopušča, da izključijo poravnavanje za vsa kazniva dejanja družinskega nasilja, kot določa člen 87b(5) ustavnega zakona 6/1985.

74 Že iz besedila tega člena 10(1) in iz široke diskrecijske pravice, ki jo Okvirni sklep pušča nacionalnim organom glede konkretnih podrobnosti uresničevanja teh ciljev, je razvidno, da nacionalni zakonodajalec s tem, da je odločil, da dovoli uporabo postopka poravnavanja samo v primeru kaznivih dejanj zoper ljudi, zoper varnost prometa ali zoper premoženje – odločitev, sprejeta pravzaprav iz pravno-političnih razlogov – ni prekoračil svoje diskrecijske pravice (glej po analogiji zgoraj navedeno sodbo Eredics in Sápi, točka 38).

75 Treba je dodati, da je lahko presoja držav članic omejena z obveznostjo uporabe objektivnih meril za določitev vrst kaznivih dejanj, glede katerih menijo, da poravnavanje ni primerno. Vendar nič ne kaže na to, da izključitev poravnavanja, ki je določena v ustavnem zakonu 6/1985, temelji na neobjektivnih merilih.

76 Ob upoštevanju navedenega je treba na peto vprašanje odgovoriti, da je treba člen 10(1) Okvirnega sklepa razlagati tako, da državam članicam dopušča, da glede na posebno vrsto kaznivih dejanj družinskega nasilja izključijo poravnavanje iz vseh kazenskih postopkov v zvezi s temi kaznivimi dejanji.

Stroški

77 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

1. **Člene 2, 3 in 8 Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ z dne 15. marca 2001 o položaju žrtev v kazenskem postopku je treba razlagati tako, da ne nasprotujejo temu, da je obvezna kazen prepovedi približevanja v minimalnem trajanju, ki jo kot stransko kazen določa kazenska zakonodaja države članice, izrečena storilcem družinskega nasilja, celo če njihove žrtve uporabi te kazni nasprotujejo.**

2. **Člen 10(1) Okvirnega sklepa 2001/220 je treba razlagati tako, da državam članicam dopušča, da glede na posebno vrsto kaznivih dejanj družinskega nasilja izključijo poravnavanje iz vseh kazenskih postopkov v zvezi s temi kaznivimi dejanji.**

Podpisi